

„Съдът през моите очи“

Есе

През моите очи, съдът е вид морал. Морал е дума, означаваща характер, маниер, различаване на правилното от грешното поведение и различаване на правилните от грешните действия...той е съществена част от стандарти и принципи. Твоят морал зависи до голяма степен от това как си израснал. Както Надежда Манделщам е казала „децата винаги отразяват моралния характер на дома“, най – важното остава начинът, по който си отгледан. Разбира се, има и рядки, найстина рядки изключения, в които детето остава разочаровано от лошото „родителство“ на родителите си и преуспява, за разлика от тях.

Също така, щастието е част от морала. То зависи само и единствено от теб, действията и мислите ти. Ако си доживотен песимист няма как да очакваш да бъдеш щастлив в живота.

Неморалното е противоположността на моралното. Неморално е например да съдиш хора или книги, без да си ги опознал или прочел докрай. От там и поговорката „Не съди за книгата по корицата“. Няма как да знаеш през какви трудности и предизвикателства са минали хората, които съдиш, без да си опознал.

Лицемерието е също неморал, защото не можеш да се държиш с всеки различно, само заради външен вид, финансов бюджет или големите грешки, които е допуснал, все пак всички сме хора, всички сме еднакви, всички грешим.

Трябва да се научим да приемаме чувствата на другите, без да ги съдим, защото всички сме хора, всички чувстваме щастие, тъга, болка, гняв...когато спрем да съдим хората, живота ни също ще стане по – лек. Веднъж спрем ли да гледаме живота на други, ще прогледнем в своя и ще оправим всички проблеми, които мъчат нас. Така също ще олекотим и техният, защото е много напругащо някой да навлиза в личното ти пространство.

Любовта също изисква морал. Общия морал между партньорите, доброто им отношение един към друг и всички общи неща, малките

жестове, които ни карат да се чувстваме прекрасно и помагат за разбирателството между нас.

Моралът зависи от възпитанието, характера и принципите ти, той е нещо, което никой не може да ти отнеме.

Общоприето е, че моралният човек е добър човек. Но какво е морално, има ли постоянна характеристика или е променливо понятие, променящо се в зависимост от времето и мястото на което се използва?

Моралът няма точна дефиниция, най-общо казано: За едно общество моралът е общоприетият възглед за добро и зло, нормално и ненормално, приемливо и неприемливо. Общоприет, ако не от цялото общество, то поне от по-голямата част от него. От тука следва, че в едно общество може да има групи изповядващи различен морал. С различни възгледи относно брака, секса, ценностите и вобще начина и смисъла на живот. Разликата в морала важи и за различните обществени строеве и философии.

Тоест моралът е субективен критерий, който не може да бъде използван, като критерий за обективна оценка на даден индивид. Моралната оценка се изгражда на основите на емоциите, които предизвиква даден човек с действието или бездействието си. Ако този човек предизвиква положителни емоции, то той бива определян като морален, ако са отрицателни като аморален.

Моралът е критерий за оценка използван от обществото, за да контролира и насочва действията на човека в желаната от самото общество посока. Обществото реагира емоционално и е податливо на манипулации и внушения. То не притежава Разум. Затова и неговата оценка базираща се на приетият от която и да е част на обществото морал, не е меродавна и не може да бъде обективен критерий. Има много примери за личности изгаряни на кладата, убивани и преследвани заради идеите си. Идеи неотговарящи на представите на обществото за морал и светоусещане. В следствие обаче, част от тях са се оказвали прави и идеите им са променяли морала на обществото.

Тези хора са били личности, индивидуалисти, разчитащи не на моралната оценка, а на разумната преценка, на критическия анализ на нещата, на заобикалящата ги среда, на света като цяло. Те използват

единственият инструмент, единственото качество, което отличава разумният човек от останалите живи същества, а именно Разумът. те не са се страхували да задават въпроси и да търсят отговорите им. те не са оставали подвластни на течението наречено обществено мнение (известният у нас израз: Какво ще кажат хората?). Те са тези които са били и са двигатели на обществото, бутали са го напред и са го карали да прогресира.

Човекът, чиято оценка се гради единствено и само върху общоприетия морал, няма собствено мнение, той се движи натам накъдето го тика обществото. Днес е комунист, утре демократ, после капиталист. Този човек е подвластен на емоциите си, не може да ги владее и в крайна сметка става тяхна жертва. Той е безпомощен, като лодка в бурно море, лашкан от съдбата и случайността, молещ се да оцелее. той е човек враг на прогреса, непонасящ различните от него, отхвърлящ без каквито и да е разумни доводи предложената му нова идея. И всичко това от страх, от страх да не загуби така удобните за него морални критерии, даващи му илюзорна сигурност и представа за мястото му в света. Този човек е дърпа човечеството назад в развитието му.

Не искам да кажа, че човек трябва да е безчувствен. Напротив! Но емоциите трябва да са подчинени на Разума. Разумният човек, може да контролира емоциите си , той се стреми да подтисне отрицателните си емоции, подлагайки на критичен анализ причините, които са ги породили. Всяко едно действие на разумният човек, всяка негова идея, всяка негова стъпка е в търсене на истината, на смисъла и същината на живота. Той се стреми, да изпитва положителни емоции чрез разумни действия.

Едуард Пламенов 9 А СУ „П.Р. Славейков“ град Видин